

Sendes per e-post til politidirektoratet@politiet.no

Deres referanse:
2019/02964

Vår referanse:
2019/02610

Sted, Dato
Oslo, 30.09.2019

HØRING - NYE HJEMLER/ENDREDE HJEMLER FOR POLITIATTEST FOR PERSONER SOM ER I KONTAKT MED MINDREÅRIGE

Det vises til e-post fra Politidirektoratet av 16. juli 2019 med vedlagte høringsdokumenter fra Barne- og familiedepartementet av 15. juli 2019. Kripos har videre mottatt høringen direkte fra Barne- og familiedepartementet i e-post av 19. september 2019. Høringen omhandler forslag til innføring av nye eller endrede hjemler for innhenting av politiattest for personer som er i kontakt med mindreårige. Direktoratet ber om innspill innen 1. oktober 2019.

Det er positivt at en interdepartemental arbeidsgruppe har vurdert om det er behov for endringer på politiattestområdet på tvers av sektorer. Kripos understreker imidlertid at rapporten på langt nær gjengir en helhetlig gjennomgang med de avgrensningene som er gjort. Rapporten avgrenser blant annet mot å vurdere hvilke straffebed som skal omfattes av en barneomsorgsattest og mot en vurdering av eventuelle virkninger av merknader på en barneomsorgsattest.¹ Til det siste påpeker Kripos at det i mange tilfeller ikke er ønskelig med en nærmere regulering av hvilke konsekvenser en anmerkning på politiattesten skal ha, da det i alle tilfeller må foretas en konkret vurdering av forholdet opp mot vedkommendes arbeidsoppgaver.

Videre avgrenser arbeidsgruppen mot å foreta en vurdering av om eksisterende kanbestemmelser for å innhente politiattest bør gjøres obligatoriske, og overlater en slik vurdering til fagdepartementene som anses å være nærmest til å foreta en slik vurdering.² Da noe av formålet med arbeidsgruppen oppgis å være en helhetlig gjennomgang av området hadde det vært av interesse om arbeidsgruppen selv hadde foretatt en overordnet sammenligning av de ulike fagområdene. Kripos understreker i alle tilfeller viktigheten av at arbeidsgruppens oppfordring følges opp.

Formålet med endringsforslagene er å forebygge overgrep mot mindreårige. Kripos har tidligere bemerket at beskyttelseshensynet for barn i barnehage og skole er tungtveiende og at

¹ Side 6 i arbeidsgruppens gjennomgang.

² Side 26 i arbeidsgruppens gjennomgang.

Kripos

hensynet til barns trygghet er et vesentlig samfunnshensyn.³ Vi er derfor enige i forslagene om å innføre krav til politiattest på områdene som foreslås i gjennomgangen, og i forslaget som gjelder hustandsmedlemmer til avlastere etter helse- og omsorgstjenesteloven i det separate brevet fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Kripos mener hensynet gjør seg gjeldende på alle områdene arbeidsgruppen drøfter som mulige områder å innføre eller endre hjemler for innhenting av politiattest. Flere av områdene i gjennomgangen har likheter med områder det allerede er innført vandelskontroll, og hensynet til sammenhengen i systemet som det vises til på side 7 i gjennomgangen underbygger således at det bør vurderes å innføre krav om politiattest også på mer privatrettslige områder. Kripos stiller derfor spørsmål ved arbeidsgruppens konklusjon om å avgrense mot krav om politiattest på flere områder der det offentlige ikke har et overordnet ansvar.

Gjennomgangen viser til at virksomhetene selv, eller foreldre/foresatte, er nærmest til å forebygge overgrep mot barn på mer privatrettslige områder.⁴ Vi er enige i at en politiattest alene ikke er tilstrekkelig for å forhindre overgrep, og at vandelskontroll kun er ett av flere tiltak som bør iverksettes for å forebygge overgrep mot denne sårbare gruppen. Som påpekt i rapporten må den enkelte virksomhet selv utarbeide interne rutiner for å forebygge overgrep. Det vises samtidig til at det offentlige har et særskilt ansvar for å forebygge overgrep mot mindreårige og at det derfor er større grunn til å innføre vandelskontroll i det offentlige.⁵ Kripos anser at hensynet til å forebygge overgrep er like tungtveiende på det private området forutsatt at personer i kraft av sin stilling er alene med mindreårige. Videre antar vi at det gjennomgående er enklere for en offentlig aktør å foreta vurderinger av en persons egnethet til en stilling som innebærer kontakt med barn, enn det for eksempel er for foreldre som benytter seg av privat barnevaksformidling.

Til sammenligning er det krav om å legge fram politiattest for ansatte i private barnehager, jf. barnehageloven § 19. Private barnevakter vil i likhet med, og kanskje i større grad enn ansatte i private barnehager, kunne være *alene* med mindreårige barn. Foreldre som bruker privat barnevaksformidling vil dessuten kunne være i en situasjon der de ikke har andre gode alternativer til å benytte slike tjenester, og de reelle kontrollmulighetene en privatperson har i slike tilfeller kan være begrensede. Det bør derfor etter Kripos' mening også være mulig å kreve politiattest på det private området der personer skal være alene med barn.

I høringsbrevet vises det til at det vil være vanskelig for en privat part å oppfylle kravene som stilles til forsvarlig håndtering og oppbevaring av politiattest.⁶ For områdene som blir drøftet under kapittel 4.4 i arbeidsgruppens gjennomgang stilles det uansett krav til behandlingen av andre personopplysninger i virksomhetene i personopplysningsloven, og det er ikke drøftet tilfeller der det er foreldrene selv som må oppbevare politiattesten. Dersom det innføres krav om politiattest må virksomhetene selv sikre at de overholder politiregisterlovgivningens krav til behandling av politiattester og utarbeide interne rutiner. Vi forutsetter at de fleste virksomheter i dag er vant til å forholde seg til krav til behandling av personopplysninger og kan innrette seg etter lovverket på området.

³ Kripos' svar på høring om endringer i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven. Kripos' referanse 201900304. Politidirektoratets referanse 201900203.

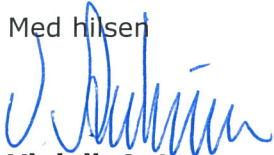
⁴ Side 7 i arbeidsgruppens gjennomgang.

⁵ Side 13-14 i arbeidsgruppens gjennomgang.

⁶ Krav fastsatt i politiregisterloven, jf. side 3 i høringsbrevet.

I punkt 6.1 viser arbeidsgruppen til at der foreslått ordlyd i bestemmelsene gjelder ansettelse, menes det både fast og midlertidig ansettelse. Vi ser at det i forslagene til bestemmelser brukes for eksempel bare "ansettes", men også "ansettes fast eller midlertidig". Det bør vurderes å bruke samme ordlyd der det siktes til samme tilfeller for å unngå unødvendig tvil.

Med hilsen

Vignleik Antun
ass. sjef Kripos

Saksbehandler:
Emilie Hornfelt Paulsen
rådgiver
Telefon: 23 20 82 84